

Wspinaczka sportowa w Polsce: stosowane skale wyceny trudności tras oraz popularne rejony skałkowe

Marcin Młynarczyk

19 czerwca 2020

Spis treści

1	Wstęp	2
2	Stosowane skale wyceny trudności tras sportowych w Polsce	2
2.1	Skala Kurtyki	2
2.2	Skala saksońska	3
2.3	Próba porównania skal	3
3	Popularne rejony skałkowe w Polsce	3
3.1	Jura Krakowsko-Częstochowska	3
3.1.1	Rzędkowice	3
3.1.2	Góra Zborów	3
3.2	Sokoliki	5
3.3	Góry Stołowe	5
	Bibliografia	6

Rysunek 1: Wspinanie w skałach Jury Krakowsko-Częstochowskiej [10]

1 Wstęp

2 Stosowane skale wyceny trudności tras sportowych w Polsce

W kulturze wspinaczkowej problem wyceny tras wydaje się być sprawą dość kontrowersyjną. W końcu, jak miał rzekomo powiedzieć Alex Lowe: "Najlepszym wspinaczem jest ten, kto czerpie z tego najwięcej radości" [1]. Niemniej jednak, jak w każdym sporcie i w ludzkiej naturze ogólnie, potrzeba wymierności rezultatów, czy też kategoryzacji i porównania z innymi, lub też samym sobą na przestrzeni czasu, wydaje się wygrywać. Poza tym, dopóki "cyfra" nie przysłania nam owej radości płynącej ze wspinania, może ona okazać się bardzo pomocna w wyborze potencjalnych projektów, czy też rywalizacji sportowej.

Istnieje spora ilość skal wyceny tras we wspinaczce. Owa dywersyfikacja częściowo wydaje się być spowodowana istnieniem wielu odmian wspinaczki, ale również krajami w jakich owe skale są stosowane. Kraj ma bowiem wpływ na rodzaj skał i na lokalne warunki wspinaczkowe - czynniki, które są częściowo odpowiedzialne za trudność jednoznacznego porównania różnych skal wspinaczkowych, o którym trochę więcej w sekcji 2.3. Stąd też, skale wspinaczkowe mają z reguły charakter lokalny, a ich zadaniem wydaje się być umożliwienie wspinaczom danego rejonu na dobór tras na podstawie swoich poprzednich przejęć. Warto tutaj nadmienić, że próby standaryzacji i globalizacji skal wspinaczkowych jak najbardziej istnieją. Opiszę w tej pracy dwie najpopularniejsze skale wyceny wspinaczkowych tras sportowych w Polsce - skalę Kurtyki spotykana m.in. w skałach Jury Krakowsko-Częstochowskiej, oraz skalę saksońską, którą możemy spotkać w Górach Stołowych.

2.1 Skala Kurtyki

Wojtek Kurtyka (rysunek 2) jest jednym z najwybitniejszych wspinaczy polskich w historii. Jednym z jego dokonań było zaproponowanie w 1981 roku skali, która później przyjęła się przybierając za nazwę Jego nazwisko. Aby wytłumaczyć jej obecną postać, należy cofnąć się do czasów jej powstania i po krótko przedstawić skalę *UIAA*. Skala Kurtyki miała być eleganckim rozszerzeniem skali *UIAA*. Jest to skala otwarta, tzn. bez górnego ograniczenia wyceny trudności i do wyceny VI+ jest tożsama ze skalą proponowaną przez *UIAA*. Kolejne poziomy trudności tworzone są poprzez dodanie kropki i cyfry arabskiej, następujących po rzymskim VI. W skali dopuszcza się istnienie plusów (minusów brak), oraz stopni łamanych, np. VI.3+/VI.4 [4]. Obecnie, najwyższą wyceną w skali Kurtyki jest VI.8. Pierwszą trasą o tej wycenie było *Pandemonum* na Gołębniku - trasę tę poprowadził Rafał Moucki w 2001 roku [2].

Rysunek 2: Wojciech Kurtyka w Tatrach Zachodnich, droga Łamaniec na Raptawickiej Turni, lata 90. XX w. (fot. ze zbiorów Wojciecha Kurtyki) [3]

2.2 Skala saksońska

2.3 Próba porównania skal

3 Popularne rejony skałkowe w Polsce

W tej części pracy przedstawię kilka rejonów skałkowych w Polsce - począwszy od najpopularniejszej Jury, po mniej znane - Sokoliki i Góry Stołowe.

3.1 Jura Krakowsko-Częstochowska

Bez wątpienia jest to najczęściej odwiedzany rejon skałkowy w Polsce. Jednym z powodów owej popularności może być liczność dostępnych skał - jest to bowiem największe skupisko skał wapiennych w naszym kraju. Jura jest wyżyną rozciągającą się pomiędzy Krakowem, a Częstochową. Ze względu na swoją wielkość rejon ten jest z reguły dzielony na część północną, środkową i południową. Na Jurze trasy wyceniane według skali Kurtyki, o której wcześniej już tutaj pisano. Według statystyk na stronie Portalu Górskiego [6], na Jurze wytyczono prawie 8900 tras. Największy wybór tras znajdziemy tutaj o wycenie VI.1+ - aż 772 trasy [6], ale również bardziej początkujący lub zaawansowani znajdą tutaj coś dla siebie.

Rysunek 3: Takie piękne skałki możemy spotkać na Jurze. Główna ściana Okiennika Wielkiego widziana od wschodu (fot. Paweł Wrona)[8].

Jako, że jestem zupełnym amatorem jeśli chodzi o wspinaczkę skałkową, poniżej postaram się przedstawić dwa przykładowe rejony Jury odpowiednie do rozpoczęcia przygody ze wspinaniem [8].

3.1.1 Rzędkowice

Rzekomo wielu wspinaczu tutaj zaczyna swoją przygodę z Jurą. Jednym z powodów, może być fakt, że początkujący wspinacz znajdzie tutaj ponad 200 linii o wycenie do VI+ włącznie [9]. Zdaniem Pawła Wrony z 8academy na początek wspinania w tym rejonie, godnymi uwagi może być skała *Zegarowa* (rysunek 4) wraz z trasami *Połupany filarek III* czy *Ostatnią IV+* [9].

3.1.2 Góra Zborów

Rezerwat Góra Zborów znajduje się w pobliżu miejscowości Podlesice. Znajdziemy tutaj wytyczonych ponad 100 tras wycenionych poniżej VI+ włącznie [5]. Początkujący będą mieli zatem z czego wybierać. Ponownie posiłkując

Rysunek 4: Wspinanie na Zegarowej, Rzędkowice (fot. Paweł Wrona)[9].

się opinią Pawła Wrony, warto na początek rozważyć skałę *Gąsieckiego* z trasami *Dziurki całkiem prawe IV*, *Mały Wachowicz V+* lub *Dziurki VI*. Jeśli chcielibyśmy spróbować czegoś trudniejszego, możemy powspinać się na skale *Młynarz*, gdzie zostały poprowadzone m.in. trasy *Lewy Młynarz VI+* i *Prawy Młynarz VI* [7].

Rysunek 5: Długa grań z widoczną po lewej ścianą *Dziurek* (fot. Paweł Wrona)[7].

Rysunek 6: Okolice Kruka, Góra Zborów (fot. Paweł Wrona)[7].

3.2 Sokoliki

3.3 Góry Stołowe

Bibliografia

- [1] *Cytat Alexa Lowe na stronie szkoły wspinania OnSajt*. URL: <https://kurs-skalkowy.pl/> (term. wiz. 21.06.2020).
- [2] Piotr Czmoch. *Czy są granice wspinaczkowe w polskich skałach?* URL: <https://8a.pl/8academy/czy-sa-granice-wspinaczkowe-w-polskich-skalach/> (term. wiz. 21.06.2020).
- [3] Bartek Dobroch. *Tygodnik Powszechny: Skala Kurtyki*. URL: <https://www.tygodnikpowszechny.pl/skala-kurtyki-151930> (term. wiz. 21.06.2020).
- [4] Damian Granowski. *Skale wspinaczkowe - letnie, zimowe, alpejskie, mikstowe, lodowe*. URL: <https://drytooling.com.pl/serwis/art/artykuly/2177-skale-wspinaczkowe-zimowe-lodowe-alpejskie-letnie> (term. wiz. 21.06.2020).
- [5] *Portal Górski, Topo: Góra Zborów*. URL: <http://topo.portalgorski.pl/G%C3%B3ra-Zbor%C3%B3w,Podlesice,Jura-Krakowsko-Cz%C4%99stochowska,sektor,384> (term. wiz. 21.06.2020).
- [6] *Portal Górski, Topo: Jura Krakowsko-Częstochowska*. URL: <http://topo.portalgorski.pl/Jura-Krakowsko-Cz%C4%99stochowska,obszar,34> (term. wiz. 19.06.2020).
- [7] Paweł Wrona. *Jurajskie abecadło: G jak Góra Zborów*. URL: <https://8a.pl/8academy/jurajskie-abecadlo-g-gora-zborow/> (term. wiz. 19.06.2020).
- [8] Paweł Wrona. *Jurajskie abecadło: O jak Okiennik Wielki*. URL: <https://8a.pl/8academy/jurajskie-abecadlo-o-okiennek-wielki/> (term. wiz. 19.06.2020).
- [9] Paweł Wrona. *Jurajskie abecadło: R jak Rzędkowice*. URL: <https://8a.pl/8academy/jurajskie-abecadlo-r-jak-rzedkowice/> (term. wiz. 19.06.2020).
- [10] *Wspinanie w skałach Jury Krakowsko-Częstochowskiej*. URL: https://cdn11.podroze.smcloud.net/t/image/134917/wspinanie_w-skalach-jury-krakowsko.jpg (term. wiz. 19.06.2020).